

מפל גמלא ותצפית הנשרים

עונה מומלצת: כל השנה. בראשית הקיץ אפשר לראות קינון נשרים.

התאמה: כל המשפחה

קושי מסלול: קל

אורך מסלול: כשלושה קילומטר

משך מסלול: כשלוש שעות

מפה: מפת סימון שבילים מס' 1 "החרמון, הגולן ואצבע הגליל"

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2008)

הגעה מצומת צמח: פונים מזרחה (ימינה) לכיוון רמת הגולן. כעבור שני קילומטרים מגיעים אל פניה שמאלה (צומת מעגן) בה ישנו שילוט לעבר תל קציר, קיבוץ האון ועין גב (כביש מס 92). פונים ונוסעים לאורך רב גדתה המזרחית של הכינרת. כמה קילומטרים לאחר הפניה למושב רמות, מגיעים לפניה נוספת. זוהי צומת מעלה גמלא ובה פונים ימינה (כביש 869) המעפיל למרומי הגולן. כעבור 16 ק"מ של סיבובים בעליה נגיע אל צומת דליות שנמצאת במרכז הרמה. כאן פונים שמאלה (צפונה) בכביש מס 808 וכעבור ק"מ בערך נפרדים ממנו כשפונים שוב שמאלה, אל הפארק הלאומי גמלא.

ציוד נדרש: נעלי הליכה, מים, כובע, משקפת.

***המסלול מעגלי, אין צורך בהקפצת רכבים.**

***הכניסה לפארק לאומי גמלא כרוכה בתשלום וכפופה לשעות הפתיחה ולנוהלי הגן.**

ממגרש החניה נמשך סימון שבילים אדום מערבה (משולט גם כתצפית על העיר העתיקה). השביל ברור מאוד ומוליך אל המקום ממנו נשקף המראה המרשים ביותר על גמלא. כשניצבים כאן, ניתן להבין מה מקור שמה של העיר (הבנויה על הר שנראה כדבשת גמל) ועד כמה קשה היה לרומאים לכבוש אותה.

מהתצפית על גמלא נמשך השביל שסימונו האדום צפונה (ימינה) לאורך המצוק, אל עבר תצפית הנשרים. למעשה, אפשר לראות נשרים בכל מקום ומקום בגמלא. הם דואים מעל, גם בגובה נמוך או מרפרפים בכנפיהם העצומות, מנסים לתפוס זרם אויר חם המאפשר להם את הדאייה ללא תנועה. לעיתים ניתן לראות אותם "מוציאים גלגלים", כלומר שולחים את רגליהם לפני ומתכוננים לנחיתה. מה בכל זאת מיוחד בתצפית הנשרים? – קודם כל ניתן לראות ממנה גם את מצוקי נחל גמלא שבהם מקננים נשרים, את מפל נחל גמלא התחתון (שגובהו 21 מטרים, אבל חכו – יש גם מפל שגובהו פי שתיים ומעלה מזה!) והאטרקציה העיקרית; לא אחת ישנה במקום טלוויזיה שבעזרת מצלמות מיוחדות שהותקנו על המצוקים וחוברו אליה מציגה בשידור חי את ההתרחשויות באחד הקינים. בדרך כלל נמצא בתצפית נמצא פקח שנותן הסברים ועונה על שאלות המבקרים.

מצבם של הנשרים בארץ עגום מאוד. לא רק שצדו אותם ללא רחם, אלא שמזונם (פגרי בעלי חיים) איננו מצוי כשהיה. כשהם כבר מוצאים פגר, הרבה פעמים הוא מורעל, ובאכילתו הם מביאים למותם שלהם. נוספת על כך

יותם יעקבסון

הרצאות, צילום וכתיבה, הדרכה בארץ
ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה

סכנת ההתחשמלות בזמן נחיתה על קווי מתח גבוה, צמצום האזורים הלא נגועים והטיפול והגלישה ממצוקים שבהם הם מקננים. גם היום, כשבארץ ישנם חוקי איסור ציד, חלה על הנשרים סכנה. במעוף שלהם חוצים הנשרים שטחים גדולים ותדיר יוצאים מגבולות ישראל אל מדינות שכנות, שבהן החוקים הללו אינם מוכרים. בקיצור, לא קלים חייו של הנשר. בגמלא ובכמה מקומות נוספים בארץ עושים מאמצים גדולים כדי שנוכל להמשיך ולהתרשם מהעוף הגדול הזה חוצה את השמיים. במצוקים שמתחת לתצפית הנשרים נמצאת מושבת הקינון הגדולה ביותר של נשרים בארץ (כ-40 זוגות). ממחקר שנעשה, ידוע כיום שחלק ניכר מהגוזלים לא מגיעים לבגרות. זו הסיבה שלא אחת לוקחים את הביצים מהקן, מגדלים את מדגירים אותן עד בקיעה ומגדלים את הגוזלים בשבי. עם הגעתם לבגרות מעבירים אותם לכלובי איקלום, שלב לפני שחרורם לחופשי. תחת הביצה שנלקחה מניחים בקן ביצת דמי, אך כשהנשרים נוכחים לראות שהיא לא בוקעת לעיתים קרובות הם מטילים ביצה שנייה, שאותה אין לוקחים מהקן. הדבר מכפיל את סיכויי ההתרבות שלהם.

מתצפית הנשרים ממשיך השביל אל דיר קרוח, שרידי מנזר ביזנטי. מיד לאחר מכן מגיעים אל צומת שבילים. הפניה ימינה מובילה אל החניה ואל הרכב, אולם פניה שמאלה (הארכה של שלושה קילומטרים בסך הכל, הלוך וחזור), מובילה דרך כרי עשב רעננים (בחורף ובאביב) ושדות מזהיבים בקיץ אל קצה קניון נחל גמלא. כאן נופלים המים מגובה 51 מטרים (המפל הזורם הגבוה בארץ!). השביל חולף מעל הערוץ ומגיע אל נקודת תצפית יפה מעברו האחר. בעונת הקיץ עשוי המפל להפוך לזרזיף או להתייבש לחלוטין, אבל הנופים נותרים מרשימים.

הערה: בקטע ההליכה הסמוך לקניון מפצירים הפקחים במטיילים לשמור על שקט בגלל הסמיכות לקיני הנשרים.

עודכן בתאריך: 30.5.2011

כל הזכויות שמורות © ליותם יעקבסון